NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat • CVR 40020071
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

Kære udvalg for Familie og Sundhed i Inatsisartut.

NIIK følger Inatsisartuts vigtige arbejde

Lovforslaget er et vigtigt skridt i den rigtige retning. Tak for det, og tak til jer, som medlemmer af Inatsisartut. Jeres hårde arbejde følges nøje i Salen, og vi er jer meget taknemlige for jeres grundige arbejde med dette område. I skal vide, at I er forkæmperne for nogen af vort samfunds mest sårbare og oversete individer; mennesker med handicap. Mange af vore medlemmer har udtrykt ros for den grundige behandling af nærværende lovforslag.
Vort ærinde er således alene, at orientere jer om praksis og erfaringer i fht. lovgivning og handicapområdet i det hele taget. Vi står gerne til rådighed under og mellem samlinger for jeres vigtige arbejde. Intet er for stort eller for smått til os, vi besvarer alle slags spørgsmål og vi tager også gerne en uformel kop kaffe med jer, når behov evt. opstår. Kontakt: niik@niik.gl.

Tak til Naalakkersuisut og Departementet for handicap

Først og fremmest vil NIIK gerne anerkende det arbejde, som Naalakkersuisut har lagt i forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap: punkt nummer: EM2026/232.
Handicapområdet har i mange år manglet udvikling. Derfor er det positivt, at det nuværende Naalakkersuisut har prioriteret området og har fremlagt et omfattende lovforslag efter relativt kort tid på posten. Desuden roser vi initiativet med en dedikeret Naalakkersuisoq for Handicap – der er Grønland i vore øjne foregangsland i verden. Tak for det.

Situationsbilledet i dag

Mennesker med handicap møder fortsat barrierer, når regler, ansvar og adgang til støtte er uklare, eller når rettigheder ikke gennemføres i praksis. Derfor ønsker NIIK at bidrage konstruktivt til Inatsisartut's videre behandling af lovforslaget.
NIIK finder det afgørende, at der er tilstrækkelig tid til at belyse nedenstående kommentarer, spørgsmål og at få inddraget erfaringer fra mennesker med handicap og deres organisationer.
Lovens betydning for den enkeltes liv og retssikkerhed tilsiger, at grundighed og reel inddragelse får den nødvendige plads i den videre behandling.
Tak til Inatsisartut-partierne for også at bemærke dette, bl.a. vedr. høringsfristerne.
Dette til trods er viljen til udvikling og afdækning af området til stede, og vi oplever for første gang i mange år både fokus, dialog og positiv opmærksomhed omkring handicapområdet særligt med Naalakkersuisut, der også har søgt at være inddragende i arbejdet med dette lovforslag. Det er meget tiltrængt, så det vil vi i NIIK indledende takke for.

Disponering af NIIK's orientering til Udvalget

Disponering af vedlagte skrivelse:
Vi har disponeret det således at vi kort skriver overordnet om vore input til de ærede medlemmers videre arbejde med lovforslaget. Desuden vedhæfter vi en række dokumenter samt NIIK's høringssvar og bekymringsskrivelse til lovforslaget indgivet i marts 2026. De sidste blot til orientering.
Vi skal gøre opmærksom på, at vi har haft kort tid til at bearbejde skrivelsen her, hvorfor I er mere end velkomne til at tage kontakt til os, og bede om møde, uddybning, eller blot at sende en mail hvis I har spørgsmål, m.v.
Tak for jeres tid.

Mvh. Bestyrelsen for NIIK, foreningerne, medlemmer, samt mennesker med handicap vi er i kontakt med.

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

NIIK's bemærkninger til: EM2026-232: "Forslag til: Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap"

Til: Medlemmer af Inatsisartutpartierne som er ordførere for Handicapområdet.
Fra: NIIK, Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat – paraplyorganisationen for handicapforeninger i Grønland.

1. NIIK's bemærkninger ris og ros

NIIK véd godt, at intet er gjort over natten, og mange løft kræver både penge, har forudgående opfyldelse af krav for at kunne udføres, og har iboende efterslæb, samt udfordringer der kan være svære nogensinde at løfte alene. Vi søger dialogen, og samarbejdet om løsninger der er tilpasset vort land og muligheder, men beder jer samtidigt være åbne overfor at inddrage alternativ inspiration, hjælp og løsninger fra hele verden, og Danmark hvis de kan bidrage.

NIIK ønsker oprigtigt, at handicapområdet i Grønland bliver et område hvor vi er foregangsland.
NIIK bidrager med erfaringer fra mennesker med handicap, deres pårørende og organisationer.
Vores opgave er at tydeliggøre, hvor støtten svigter, hvor den virker, hvilke følger det har i hverdagen, og hvad der skal ændres.
Det er en del af vores rolle som uafhængig organisation.
Vi har indgående kendskab til handicapområdet som strækker sig over mange årtier via vore medlemmer, samt bestyrelse og vi modtager informationer, møder, medlemmer og mails fra hele landet samt fra grønlandske borgere i Danmark.

Vi ønsker med denne skrivelse udelukkende at give vores stemme, som repræsentanter for de mennesker et handler om – mennesker med handicap.

1.1 Positive dele af lovforslaget:

- Der er afsat midler til implementering, men ikke nok,
- Lovforslaget indeholder flere nye rettigheder,
- Der er fokus på selvbestemmelse, og ret til at deltage i samfundet på lige fod med andre,
- Der arbejdes med FN's Handicapkonvention,
- Der er ønske om tættere arbejdsmarkeds, - og uddannelsestilknytning,
- Der ønskes et tættere samarbejde mellem Grønland og Danmark, sektorer, tværfagligt og med udgangspunkt i FN's anbefalinger for handicap,
- Der er fokus på oprindelige folks rettigheder, herunder ønske om samarbejde med Danmark,
- Implementeringen søges indarbejdet ved kurser om rettigheder, loven, m.v., super godt initiativ der ikke er set før.

Disse støtter NIIK fuldt ud op om. Samtidig mener vi, at en række væsentlige forhold endnu ikke er tilstrækkeligt afklaret. Vi redegør for disse i det følgende.

Hvis lovforslaget skal bringes tættere på FN's handicapkonvention, bør udvalgsbehandlingen især fokusere på:

1. Uafhængigt handicaptilsyn,
2. Uafhængig bisidderordning,
3. Nationale minimumsstandarder,
4. Begrænsning af kommunalt skøn,
5. Stærkere klage- og retssikkerhedsgarantier.

2. Bekymringer vedrørende tilstødende områder

Departementsressourcer:
NIIK konstaterer med en vis bekymring, at Departementet ikke har nok medarbejdere til hele dette område efter vor opfattelse. Det beder vi Inatsisartut medtage i overvejelser omkring spørgsmål til

Naalakkersuisut. Hvis det skal lykkes med et løft af området der gør en forskel, starter det efter vor opfattelse med tilstrækkelige ressourcer i departementet. Vi frygter de i praksis klemmes under Sundhedsvæsnets vigtige opgradering og arbejdet med dette – som handicapområdet naturligvis får nytte af. Det ændrer dog ikke på vores bekymring for dette.

Område ej konsolideret under én Naalakkersuisoq (bl.a. i FL):
NIIK er også af den opfattelse, at de områder der hører naturligt til Handicapområdet ikke i praksis ser ud til at være flyttet under Naalakkersuisoq for Handicap. Bl.a. finanslovskonti der har handicapområdet i praksis. Det bekymrer NIIK fordi det er svært at løfte et område uden at have institutioner, områder, m.v. under sig. Hvorvidt Naalakkersuisut er enige, ved vi ikke, men konstaterer blot denne bekymring. Det er sværere at omrokere midler, at overskue problemstillingerne på området der i forvejen er enormt omfattende, da handicap berører alle områder i forvejen, set fra NIIK's stol af.

Implementering:
Desuden ser vi en del forhindringer med implementeringen. En del af det har Inatsisartuts ordførere påpeget i Salen, samt i betænkningen efter 1. behandlingen; økonomiske, rettighedsmæssige, samt andre implementerings-problemer. Vi beder jer derfor se forbi de områder I allerede har behandlet i dette notat, da vi ikke har kunnet nå at rette det.

Retssikkerhed og klagegang:
Der er for mange "kan", "i det omfang", m.v. i dette lovforslag. Vor erfaring er desværre at de fleste mennesker med handicap der søger hjælpemidler, tildeling af støtte, flexjob, o. lign. ender i retssager med kommuner der trækker ud i urimeligt mange år. Der er et forhold omkring retssikkerhed der ikke fungerer i praksis. Hvis nogen klager over kommunen, er de altid nervøse over, om det påvirker deres sag, deres afgørelse i kommunen, m.v. Dette forhold er meget underbelyst. Det er ufatteligt vigtigt, at dette område diskuteres.

Praksis i kommuner:
Der er ikke nogen sanktioner når kommuner ikke opfylder deres forpligtelser i fht. denne lovgivning, eller andre. Det er ikke NIIK's intention, at kommunerne skal straffes for forhold de ikke kan rette op på. Men det er NIIK's opfattelse at alt for mange sager i kommunerne der vedrører mennesker med handicap ikke i tilstrækkelig grad påtales, og at praksis ikke ændres efter alvorlige påtaler. Dette kan bl.a. også læses i Ombudsmandens beretninger, ofte år efter år. Og NIIK er bekendt med, at der er mange mørkesager der slet ikke indbringes for klage. De fleste der søger råd, vejledning, eller som deler deres historie med os, har ikke orket at indbringe en klage, fordi de dels er bange for repressalier af en art i deres videre sagsbehandling, dels at de ikke har kræfterne til det. Det slider enormt på mennesker at være udsat for dette. Derfor er de mange vage formuleringer i denne lov ikke godt nok, det kan almindelige mennesker ikke bruge i retten. Og det skal de faktisk ofte.

Bekymring/lovgivninger der overlapper. Gældende?
Der er heller ikke, efter vor bedste opfattelse taget højde for, efter hvilken lov der tildeles støtte, hvis der er 2 eller flere overlappende lovgivninger. Det er f.eks. Lov om støtte til børn, lov om skolevæsen, lov om sundhedsvæsen, anden sociallovgivning, m.v.

Arbejdsmarked og tilgængelighed:
Der er behov for flere på arbejdsmarked, men det er svært for mennesker med handicap at få arbejdspladser og erhverv til at forstå dem som en ressource. Desuden er der mange, mangeartede problemer med tilgængelighed. Det gælder alt lige fra Beredskab, til krise-beredskab, adgang til offentlige og fritids-bygninger, rette boligtilbud, rette hjælpemidler, uddannede støttepersoner er et enormt problem – deres lønninger ligeså, og tilgængelighed for blinde/døve på offentlige hjemmesider, m.v. Det gør, at mennesker med handicap *ikke* kan deltage på lige fod med andre i

samfundet. Det er ikke bare et problem for mennesker med handicap og pårørende. Det er et problem for samfundet, at de fleste parkeres på offentlig forsørgelse, år de kunne deltage på arbejdsmarkedet.

Psykiatri, fremmedgørelse og stigma i det hele taget
Der er store udfordringer for mennesker med psykiatriske handicaps. De er udsat for rigtigt meget stigma, især på arbejdsmarked og på uddannelser, hvor en ikke-uvæsentlig andel har behov for særlige vilkår. Men forhold som medicin der pludselig fjernes for mennesker med ADHD (Methyrol f.eks.), skaber ustabilitet og forringede vilkår. Alle ændringer har vidtrækkende konsekvenser for de forskellige grupperinger af psykiatriske patienter, og stigma er desuden et problem – særligt for mennesker med psykiatriske diagnoser. Og i det hele taget for mennesker med handicap.
Ud over de kendte problemstillinger med sengepladser, stigma, og manglende personale, er der en række andre forhold der burde kunne tages stilling til i praksis.

Bekymring/Manglende vejledning og samfundsoplysning
Bl.a. behovet for indsatser for mennesker med handicaps der ikke har sygdomserkendelse. Der er ingen opsøgende, sociale tilbud. Der er ingen tilbud til mennesker og pårørende der har behov for vejledning og hjælp til at få et familiemedlem til at erkende skizofreni, der er ingen rådgivning, m.v. Der er ej heller information og rådgivning ved f.eks. diagnose på ADHD, autisme, ADD. Eftersom der ej heller er målrettede beskæftigelsestilbud til nogen af grupperne, eller faglige anbringelses-tilbud udgør alle disse en særligt sårbar gruppe. Generelt mangler der også samfundsoplysning og debat om, at arbejde anderledes – og til arbejdspladser om at tilrettelægge arbejdet anderledes for nogle grupper af mennesker med handicaps.
Bekymring/Institutionalisering:
Der tages ikke rigtigt stilling til anbringelsesmønstret i vort land i dag. Anbringelser sker ofte langt fra hjemstavn og familie. Familie ser derfor ikke deres børn tilstrækkeligt, og omvendt. Der er ikke den faglighed og den imødekommelse af behov der var tanken med at koncentrere bestemte handicaps på bestemte institutioner. Der er behov for at retænke anbringelser, så forældre og søskende - og anden familie - er tæt på deres handicappede familiemedlemmer der er anbragte. Det ødelægger familier, skaber tabuer i familier og skaber kæmpe sorg med det mønster der er i dag. Nogle anbragte dør alene, uden deres familie ved sig. NIIK kan anbefale en snak med forstandere. Vi har selv tildelt NIIK-prisen til bl.a. Ane B. Jensen.

Bekymring/Området løftes ikke:
NIIK er sidst også bekymret over, at loven vedtages, uden effekt for dem loven er for. Vi har haft en del lovgivninger igennem de sidste mange år, der ikke har haft nogen effekt. Det er også en bekymring om lovgivere tænker, at NGO'ere hele tiden "brokker sig", når det handler om en del af velfærdsmodellen af NGO'ere eksisterer og agerer talerør på vegne af en ekstremt sårbar gruppe af mennesker; her er det handicap. Der er ikke et ønske fra NIIK, eller nogen andre institutioner, foreninger eller organisationer for at kritisere bare for at kritisere. Vi ønsker brændende at forholdene forbedres for en gruppe mennesker der ikke har oplevet nogen fokus i mange, mange år. Der er behov for hjælp, og behovene kan tælles i menneskeskæbner. Nogen dør af manglende behandling – særligt i psykiatrien, nogle slår andre ihjel, og mange ender i misbrug fordi de ikke "gribe af systemet" i tide. Der er behov for et kig på tidlige indsatser også.
Andre venter i uendeligheder; på et anbringelsessted, en førtidspension, et flexjob-bevis, et hjælpemiddel – næsten alle med behov for støtteperson venter på en støtteperson, hvis ikke familien hr råd til at tage over og være det. Hele familier flytter fra landet, de går i stykker og skilles, de forlader arbejdsmarkedet for at passe deres egne børn. Et handicap er aldrig menneskets egen skyld. Men behandlingen af mennesker med handicap virker indimellem som om det er.
De fleste mennesker med handicap får et liv, som ikke er en velfærdsstat værdig.
Der er desuden eksisterende aftaler der fungerer, der af uvisse grunde aflyses. Synscenter Refsnæs hjælp til sundhedsvæsen for svagtseende børn, m.v. Den type sager bør tages alvorligt og belyses,

og eksisterende fungerende aftaler med fagpersoner – uanset hvor de kommer fra – bør bevares eller fornyes så hurtigt som muligt.

Bekymring/Samarbejdsbehov – de må gerne beskrives på skrift
Utilstrækkeligt samarbejde og koordinering: Der efterlyses et mere forpligtende samarbejde mellem sektorer, myndigheder, civilsamfund samt Grønland og Danmark. Ikke mindst mellem ressortområder i Naalakkersuisut, samt mellem offentlige myndigheder og civilsamfundet.

3. Udfordringer eller uklarheder i lovforslaget:

Kommuner:
For meget afhænger af kommuner, der i dag ikke kan løfte opgaven tilnærmelsesvist tilstrækkeligt. NIIK foreslår en gennemgang af områder der i praksis burde kunne flyttes til Naalakkersuisut, andre enheder, og lette sagsbyrder for kommuner, samtidig med et krav om indhentning af faglige input der så skal anvendes i sagsbehandlingen, samt en snak med sagsbehandlernes fagforening.

Reform og langsigtet løft:
NIIK ønsker sig egentlig en samlet reform og langsigtet sektorplan: Indsatserne er ikke tilstrækkeligt sammenhængende på tværs af skole, uddannelse, arbejde, sundhed, bolig, fritid og socialområdet for det enkelte individ og pårørende, hvordan kan vi sikre bedre sammenhæng - og dermed bedre implementering af denne lovs hensigter?

Implementeringsplan:
Manglende bindende implementeringsplan: Der savnes oplysninger om mål, tidsfrister, budgetter og systematisk opfølgning og evaluering på denne lov – Dette er lov nr.? På relativt kort tid. Det kunne være dejligt om denne lov blev en lov der fungerede for mennesker med handicap i praksis.

Risiko for, at aktuelle behov udsættes:
Risiko for at aktuelle behov udsættes: Lovarbejde, reformarbejde og kommende IT-systemer må ikke forsinke hjælp til borgere, som allerede venter på rette hjælp i dag.

FN, utilstrækkelige rettigheder i fht. retssikkerhed
Utilstrækkelig indarbejdelse af FN's handicapkonvention og anbefalinger: Rettighederne bør fremgå tydeligere og mere forpligtende af selve lovgivningen.
Der er desuden for NIIK at se, en manglende systematisk anvendelse af tidligere anbefalinger: Kritik fra NIIK, Tilioq, menneskerettighedsinstitutioner, tilsyn og Ombudsmanden fører ikke til tilstrækkelige ændringer i tide. Loven er rammen, men der mangler en ansvarstildragelse og tilsagn og en ærlig snak med udførende myndigheder om rekrutteringsgrundlag, lønninger, reelle muligheder, behov for hjælp udefra, m.v.,

- Hvordan vil man sikre at borgere kender egne rettigheder, og muligheder – herunder klage, - og indsigelsesmuligheder?

Anbringelser og inddragelse af mennesker med handicap
Det ville være formålstjenstligt med en tydelig og ærlig debat om vilkårene for anbringelser, ventelister og muligheder for at nedbringe disse, og ikke mindst hvad borgere og pårørende skal gøre i tilfælde af, at de ikke kan anbringes indenfor kort tid - trods behov, og ikke kan tildeles støtte i nok timer, m.v. NIIK mangler en debat om, om det er familierne og pårørende der i årevis skal gå fra arbejdsmarked og passe deres handicappede familiemedlem, eller hvor ansvaret og løsninger – skal placeres.
En debat om, hvilke konsekvenser det nødvendigvis må have, når kommuner eller andre myndigheder ikke overholder deres pligter, eller trækker sager unødigt i langdrag, og hvis de ikke overholder lovgivninger og forvaltningspligt – samt hvordan det kan udbedre konstruktivt. - Rigtigt mange kommer i klemme i årevis med sager med kommunen. I så lille et samfund som vort, har det rigtigt store konsekvenser for borgerne det drejer sig om,

Der mangler fyldestgørende redegørelse for planerne for mennesker med handicap på en række områder; f.eks. ældreområdet, dels beredskabsområdet, dels uddannelsesområdet, indlemmelse på arbejdsmarkedet – selv om ønsket findes, m.v.,

Hjælp til institutionerne og hjælpemidler til tildeling
Der mangler en prioritering og oversigt over institutioners stand, hjælpemidler, - eller mangel på disse både på institutioner, og for individer,

Støttepersoners aflønning og ordning bør gennemgås, og sikres langt bedre vilkår. Mange familier må selv være støttepersoner, og vi hører om både pædagoger, socialpædagoger, jurister, advokater, læger og lærere der må forlade arbejdsmarkedet her i landet, for at være støtteperson for eget barn. Det kan bare ikke være rigtigt. SIK står til rådighed for drøftelser og gennemgang af nuværende muligheder. 10 måneders kursus for et lille lønløft er ikke tilstrækkeligt, og rammer skævt: Det rammer ikke de forældre der må forlade arbejdsmarkedet – for havde d tid til at uddanne sig i 10 måneder ville de slet ikke have behov for selv at være støtteperson for deres barn. Det hjælper ikke de ufaglærte – og desværre ofte meget ustabile – der ansættes som støttepersoner, for de kan i mange tilfælde ikke rumme en 10-måneders uddannelse. Måske kunne kortere kurser der giver højere løn, samt højere løn i det hele taget være en hjælp. Der mangler støtte til især børn og mennesker med handicap i eget hjem, og der mangler viden om deres handicap i særlig grad hos støttepersoner – hvis nogen kan findes.

Desuden er vor teknologi eller hjælpemidler ofte gammel teknologi. Der er behov for gennemgående systematisk opgradering af disse.

De fleste anbringelsessteder mangler graverende uddannede og evt. adgang til uddannede, og kurser eller opkvalificering som også kan give tillæg der rent faktisk hjælper. De mangler hjælp, input, kurser der også giver lønløft eller ret til tillæg, m.v.

Manglende data
Der mangler helt konkret data på området. Ikke alle mennesker med handicap er registrerede, og det er derfor svært overhovedet at tale om området kvalificeret. Det er svært at beregne økonomiske konsekvenser, m.v. og at danne sig overblik.
Kunne man med udgangspunkt i sundhedsdatabase, eller lign. opdatere dette, bør dette prioriteres, således kan man beregne økonomiske konsekvenser af diverse tiltag – og eventuelle mangler på samme – og skabe en prioriteret rækkefølge for implementeringen af denne lov baseret på data.
NIIK understreger samtidig, at sundhedsdata ikke kan give et retvisende billede af behovet, når mennesker med handicap endnu ikke er udredt eller diagnosticeret. Mange venter i årevis, andre bliver afvist, og nogle har endnu ikke fået kontakt til sundhedsvæsenet. Der er derfor både behov for bedre data og for at styrke sundhedsvæsenets kapacitet til udredning og diagnosticering.
Denne liste er ikke udtømmende, ligesom høringssvaret ikke kan være det. Men vi ser nogle mønstre igen og igen i arbejdet hos NIIK.

Tilsyn og gennemgang bør styrkes
Mennesker med handicap skal kunne være sikre på, at fejl opdages og rettes.
Det kræver stærkt tilsyn og løbende opfølgning. Det kræver kontrol, som kan påpege svigt uafhængigt af den ansvarlige drift, samt klare krav til opfølgning. Der skal skelnes mellem tilsyn med tilbud, kontrol med sagsbehandlingen, klagebehandling og overvågning af konventionens gennemførelse.

Minimumsstandarder
Bør være landsdækkende, og gælde for service, hjælp, timer, og politikker bør ensartes landsdækkende. F.eks. for seksualpolitik, alkoholpolitik, m.v.
Disse bør også bero på fakta, viden og arbejde forskningsbaseret når muligt.

Arbejdsmarked – mere rummeligt. Hvordan?
Deltagelse på arbejdsmarked afhænger af mange ting. Naalakkersuisut kom med en støtteværdig strategi omkring inddragelse af flere handicappede på arbejdsmarkedet bl.a. Men det er svært at komme i arbejde, hvis man ikke samtidig kan få:

- Hjælpemidler,
- Ledsagelse,
- Fleksible uddannelsesforløb,
- Reel afklaring af arbejdsevne,
- Støtte på arbejdspladsen, og tilpasset arbejdsdeltagelse,
- Skabe forståelse hos arbejdsgiver,- og arbejdsplads,
  Osv.

Tilgængelighed er ikke kun ramper – og beredskab for mennesker med handicap
Tilgængelighed skal indgå i bygninger, transport, hjemmesider og kommunikation. Det kræver hjælpemidler og støtte til mennesker med forskellige fysiske, sensoriske, kognitive og kommunikative behov. Begrebet om Universelt design fra FN's handicapkonvention er afgørende at stile mod.
Der bør f.eks. være tegnsprogstolkning tilgængeligt på alle pressemøder fra beredskab, m.v., evakueringsplaner for mennesker med bevægelses, - syns,- og hørehandicaps, m.v.
Man burde kunne læse alle offentlige hjemmesider uden at kunne se og høre, og mange andre tilgængelighedsparametre bør indarbejdes.
Når det er så svært at skaffe uddannet, blivende og stabil hjælp og støttepersoner, er det afgørende at mennesker med handicap kan blive så selvhjulpne som muligt i samfundet.
Her kan universelt design og tilgængelighed hjælpe med at sætte rammer og standarder.

Vi har behov for styrket samarbejde
For at kunne finde de bedste løsninger til gavn for mennesker med handicaps, samt de mest omkostningseffektive og fremtidssikrede løsninger er der behov for et fyldestgørende samarbejde på handicapområdet.

Flg. er eksempler, som NIIK får tilsendt, og har udarbejdet igennem årene:
Der er behov for et markant styrket samarbejde og brobygning for borgeren i alle myndigheder, sektorer, i Finanslovstildelinger, i kommuner, i lovgivning, m.v.
Der er særligt behov for, at myndigheder taler med organisationer, fagforeninger, mennesker med handicaps og deres pårørende selv.
NIIK ønsker sig særligt en forståelse af, at kritik ikke har ophav i politiske meninger, og ikke bør være genstand for at slå hinanden i hovedet i politiske kredse, men er udtryk for reelle problemstillinger, og bør være genstand for sober og direkte, ærlig og realitetsbaseret oplysning, formidling og debat mellem alle samarbejdsparter.
NIIK efterlyser en samlet indsats på tværs af social-, sundheds-, skole-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet – og på tværs af partier.

Behovet er massivt, ansvaret skal placeres tydeligt
Støtte og forløb for mennesker med handicap har behov for et gevaldigt løft.
Ansvar, finansiering og tidsfrister skal være tydelige, så borgeren og familien ikke selv skal skabe sammenhæng mellem myndigheders indsatser, samt behovsbaserede indsatser skal ikke bero på skæve incitamenter, og mangler der aldrig kan udbedres – for så at gå i stå.

Lovforslaget bør følges af et bredere reformarbejde med inddragelse af mennesker med handicap og deres organisationer. Vi ser mange gode tiltag i det nærværende lovforslag, men også mulighed for at sikre et endnu stærkere og ambitiøst fundament med bred politisk opbakning.

4. 20 ting der er nemme at gå i gang med

De lavthængende frugter, kunne *for eksempel* være:

1) Forebyggelse af overgreb og nationale standarder for seksualpolitikker, samt udarbejdelse af manualer og overblik over området – også mørkeområdet.
- Bl.a. hører NIIK ofte om udnyttelse af mennesker med handicap,

2) Forebyggelse af udnyttelse af handicappede ved faste tilsyn, besøg og vejledning til personale på institutioner, samt i hjemmehjælpen, o.a. til at tale med og hjælpe borgere med handicap der udsættes for udnyttelse. NIIK kender til udnyttelse, ved bl.a. flg. eksempler:

- Handicappedes hjem bruges som fest, - eller overnatningssted af mennesker der udnytter deres sårbarhed
- Mennesker med handicap udnyttes seksuelt,
- Mennesker med handicap udnyttes økonomisk,
- Mennesker med handicap bruges som ubetalt arbejdskraft,
- Mennesker med handicap oplyses ikke om deres rettigheder for tildeling af støtte, - klagemuligheder, eller ret til selvbestemmelse,

3) Styrkede faglige kompetencer kortsigtet set, samt en længere plan for rekruttering og uddannelse,
4) Et overblik over manglende data, tilvejebringelse af data, samt tidshorisont for disse,
5) Overblik over støttepersonsordningen, hjemmehjælp, og forslag til udbedring,
6) Dialog med arbejdsgivere i det private og offentlige om inkluderende arbejdspladser,
7) Rettidig og vedvarende inddragelse af NGO'ere, samt individer med handicaps i arbejdet fremadrettet,
8) Effektiv og letforståelig klagegang,
9) Styrkede faglige kompetencer i arbejdet – kortere kurser, o.a. tiltag,
10) Sammenhængende støtte til familier,
11) Sikre uafhængig kontrol/tilsyn og som rettighed; uafhængig vurdering af hjælp,
12) Sikre finansiering og løbende opfølgning,
13) Sikre implementering forankres og evalueres løbende,
14) Ensartede nationale minimum-standarder for hjælp,
15) Udrydde uhensigtsmæssige incitamentsstrukturer for at bespare hvor der er behov for hjælp, i kommuner, i lovgivning, m.v.,
16) Udregne hvad det kan koste at få en borger fra passiv forsørgelse til aktiv på arbejdsmarkedet, og investere i aktiv deltagelse på arbejdsmarked,
17) Debat om institutionalisering og anderledes anbringelsesmønster. Debatten skal også handle grundlæggende om, hvordan mennesker med funktionsvariationer behandles, og hvad det er uacceptabelt at udsætte dem for.
18) Opgør med kassetænkning og forudgående arbejde – smidiggør muligheden for støtte og hjælp. Antag at personer med handicap ønsker deltagelse i livet og samfundet ligesom alle andre borgere,
19) Overblik over gamle og nye aftaler der kan indgås i Grønland og Danmark, til udredning, hjælp, fagløft, m.v.,
20) Evaluering: Konkrete erfaringer fra borgere, pårørende og fagpersoner bør bruges til at afprøve, om lovens løsninger kan fungere i praksis.

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

4. Mere langsigtede behov der skal findes løsninger på

Anbringelser

Anbringelser langt hjemmefra er enormt problematiske. Når en familie flytter til Danmark i håb om bedre hjælp, er det en falliterklæring for både Grønland og Danmark. Alt andet lige vil et bidrag til reel og god hjælp i lokalområdet være billigere for begge lande i længden, især hvis man kan sikre tidlig og korrekt hjælp, således mennesket kan deltage på arbejdsmarked, og kan vi sikre oplysning til samfundet samtidig, så der er ikke er så meget stigma omkring mennesker med psykiatriske eller udviklingsforstyrrelser eller diagnoser, og sikre hjælpemidler og tilgængelighed for fysisk handicappede, m.v., kan vi som samfund få mange gevinster – herunder økonomiske.
Der skal dog ikke på må og få hjemtages fra Danmark, især med dem der trives, og er flyttet. Det har haft alvorlige konsekvenser for mennesker at dette er sket før. Desuden for samfundet; for der findes ingen reel plan for ældre med handicaps, f.eks.

VIVE beskriver i rapporten Bevægelser mellem Grønland og Danmark, at forældre til børn med fysiske og psykiske handicap har fundet det nødvendigt at rejse til Danmark, fordi mulighederne for udredning, behandling og støtte i Grønland opleves som utilstrækkelige. Rapporten beskriver også et konkret eksempel, hvor manglende hjælp til et barn med handicap var en afgørende grund til at flytte. Det underbygger behovet for at styrke hjælpen i Grønland (VIVE, 2026, s. 53 og 125). Kilde: https://www.vive.dk/media/pure/2z1p246z/31847194

Vi beder jer overveje anbringelser langt hjemmefra. Tanken har nok været god; at ville sikre specialiserede enheder og måske en spredning af økonomisk fordeling mellem kommunerne, men institutionerne er ikke i praksis specialiserede, og økonomi kan man nok finde en anden fordelings-løsning på.
Derfor anbefaler NIIK, at undersøge, hvordan relevant støtte kan etableres tæt på personens eget hjem og lokalsamfund. Dvs. at man tænker i differentierede anbringelser fremadrettet. At man kan rumme flere forskellige handicaps i samme bo-enhed, eller institution. At der bygges flere flexboliger kunne også være en løsning; boliger der kan omdannes til studie, - handicap, - ældreboliger, med fælles arealer, der kan bruges som beskyttede boliger også.

Mange med handicap sidder indenfor hele vinteren, nogle sidder uden beskæftigelse og fritidsliv på plejehjem med gamle mennesker, selv om de er unge og psykisk, følelsesmæssigt og udviklingsmæssigt er ligesom alle andre unge. Har de ikke familie i byen, er det særligt slemt at sidde på et plejehjem blandt andre. Kan nogle af disse bo i eget hjem, eller beskyttet bolig med hjælp?

Andre presserende områder

Manglende støtte kan begrænse basale nødvendigheder såsom at købe ind, deltage i fritidsliv og det sociale liv. Familier kan blive belastet så alvorligt, at deres trivsel og sammenhængskraft påvirkes. Mange forældre ender med at forlade arbejdsmarkedet fordi de selv må være støttepersoner for deres børn. Dvs. vi mister arbejdskraft i samfundet samtidig med, at vi får udbrændte familier.

Børn har brug for særskilt hjælp. Når forældre må forlade arbejdsmarkedet for selv at yde nødvendig støtte, har det både menneskelige og økonomiske konsekvenser. Unge skal have relevante muligheder for uddannelse, beskæftigelse og fællesskaber. Utilstrækkelig eller forsinket hjælp kan få alvorlige følger for sundhed og sikkerhed. Derfor efterlyser NIIK rettidig støtte, systematisk opfølgning på bekymringer og klar lovgivning for børn og unge.

Vi efterlyser desuden meget klare procedurer ved risiko for overgreb – herunder seksuelle - eller anden alvorlig skade på et menneske med handicap.

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

Der er behov for et bedre datagrundlag og mere specialiseret viden. En plan bør angive ansvar, finansiering og tidsfrister for kompetenceudvikling og dataindsamling.
Data skal OGSÅ kunne belyse forskelle i adgang til støtte, herunder mellem byer og bygder, med respekt for privatlivet.

Anbefalinger ud over dette

Den centrale debat bør efter NIIK's opfattelse ikke være, **om der ydes mere støtte**.
Men **om borgeren får en reelt håndhævelig ret til støtte gennem uafhængigt tilsyn, effektive klagemuligheder og begrænsning af det kommunale skøn**. Det er netop på disse punkter, at NIIK og FN's Handicapkomités praksis peger på de største udfordringer.

- Styrket fokus på selvbestemmelse og inklusion,
- Ret til bisidder,
- Styrket indsats over for familier og pårørende,
- Aflastningsordninger,
- Efterværn til unge efter det fyldte 18. år,
- Besøgsrejser til personer anbragt langt fra hjemstedet,
- Støtte til nærtstående omsorgspersoner,
- Større anvendelse af specialiseret rådgivning gennem Pissassarfik,
- Udvidelse af målgruppen til også at omfatte personer med aldersbetingede funktionsnedsættelser.

Lovforslaget søger generelt at bringe lovgivningen tættere på principperne i FN's Handicapkonvention (CRPD).

Der er desuden et helt utroligt stort behov for mere faglighed og viden på området. Både for individer og deres behandling og fremskridt, og for samfundet generelt.
Tak for jeres opmærksomhed.
Vi står i NIIK som sagt til rådighed for kontakt.

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

Til Baggrund og viden

NIIK står til rådighed – Andre aktører

NIIK ønsker en konstruktiv dialog omkring lovforslaget. Vi finder det rigtig vigtigt at signalere, at vi synes det er ufatteligt positivt at loven søges forbedret.
Vi vil anbefale I tager kontakt til andre relevante aktører, eller tilgår disses materiale i arbejdet med denne lov. Vi kan anbefale:

- Tilioq,
- Fagforeningen SIK om lønstrukturer for f.eks. støttepersoner,
- Faggrupper og deres sammenslutninger eller fagforeninger. F.eks. sagsbehandlernes, lærernes, pædagogers, m.fl.,
- At huske kriminelle med handicaps i arbejdet,
- At huske misbrugere med handicaps i arbejdet,
- At inddrage erfaringer fra hele landets forstandere på døgninstitutioner,
- At høre kommunerne direkte om deres reelle udfordringer,
- At læse relevant materiale fra Ombudsmanden,
- Forældre der agerer støttepersoner.

M.fl. Inddrag så meget som muligt relevant viden.
Vi kan facilitere kontakt til de fleste grupper af mennesker med handicap og pårørende, så sig endelig til, hvis vi kan assistere jer.

Om NIIK

NIIK er en landsdækkende paraplyorganisation for handicapforeninger. Dvs. alle slags handicapforeninger kan melde sig ind, og vi varetager deres interesser.
Vi varetager også deres pårørendes interesser; og rettigheder for alle mennesker med handicap som er bosiddende i Grønland, og mennesker udenfor Grønland som kommer herfra.
NIIK arbejder efter FN's handicapkonvention, som giver mennesker med handicap de samme rettigheder som alle andre mennesker. Det betyder at mennesker med handicap har ret til et liv på lige fod med andre i samfundet som ikke har handicap.

NIIK er også en "NGO", NGO står for "nongovernmental organization". Det er en organisation som arbejder uafhængigt af politiske ståsteder, tilhørsforhold, som ikke er stats-, eller regerings-ejet, og som udelukkende arbejder for deres formål.
En NGO er en organisation, som arbejder for en bestemt sag og er uafhængig af myndighederne. NGO'er er en del af civilsamfundet og har en vigtig rolle i et demokrati:

De giver mennesker en stemme, bidrager med viden og gør opmærksom på problemer, som politikerne og myndighederne skal forholde sig til.
På handicapområdet betyder det at samle erfaringer fra mennesker med handicap, påpege svigt og arbejde for, at deres rettigheder bliver overholdt.

En NGO kan både være samarbejdspartner og kritisk vagthund. Den skal kunne udfordre politiske beslutninger og holde magthaverne ansvarlige. Når en NGO kritiserer myndighederne, er det derfor en del af dens demokratiske opgave.
NGO'er bygger på en lang tradition for, at borgere går sammen om at hjælpe andre, bekæmpe uretfærdighed og påvirke samfundet. Bevægelsen mod slaveri er et tidligt eksempel.
Grundtanken er, at politikere og myndigheder har brug for selvstændige organisationer, som bidrager med viden, repræsenterer berørte mennesker og påpeger problemer.

NGO'er er derfor en del af demokratiet: De giver borgerne mulighed for at påvirke beslutninger – også mellem valgene.

Hvad er et handicap?

FN's definition:
Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.
Handicap kan være:
Handicap er mange ting, f.eks.:

- Mennesker med fysiske handicap,
- Mennesker med psykiske handicap,
- Mennesker med udviklingshandicap,
- Mennesker med følgevirkninger efter sygdom eller hjerneskade,
- Mennesker med usynlige handicap.

Handicap kan for eksempel være psykiske sygdomme, det at sidde i rullestol, det kan være ADHD, autisme, udviklingshæmning,- eller forstyrrelser, synsnedsættelse, og hørehæmning. Men det kan også være kronisk arbejdsskade, som for eksempel kronisk hudsygdom, scene følger efter hjerneskade,- blodprop,- eller andet som gør folk ude af stand til at deltage på lige fod med andre på arbejdsmark, uddannelse, i fritiden, og det kan være adgang til offentlige bygninger ikke kan tilgås på lige fod med andre.

Så det vil sige, at handicap faktisk først opstår i samspil med barrierer i samfundet.
Grunden til at man formulerer det sådan, er, at ethvert land der har tilsluttet sig handicapkonventionen i FN har pligt til at sikre at mennesker med handicap - hvad enten det er medfødt eller kommet i løbet af livet - kan deltage i samfundet, på lige fod med alle andre mennesker i dét samfund. Dvs. fritid, arbejdsmarked, uddannelse, at kunne bevæge sig rundt og fungere på lige fod med alle andre borgere.

Kontakt
NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
niik@niik.gl
https://niik.gl

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

Hvad siger FN om Grønland og Danmark?

Afstemning mellem FN's Handicapkonvention og lovforslag EM/2026-232

Lovforslaget stemmer generelt overens med formålet i FN's Handicapkonvention (CRPD), men der kan fortsat være udfordringer i forhold til:

- Artikel 12 (selvbestemmelse og retlig handleevne),
- Artikel 13 (adgang til retfærdighed),
- Artikel 19 (selvstændigt liv og inklusion),
- Artikel 33 (uafhængig overvågning).

Særligt FN's Handicapkomités General Comment nr. 5 om artikel 19 er relevant.

Komitéen lægger vægt på:

- Frit boligvalg,
- Adgang til støtte i lokalsamfundet,
- Afinstitutionalisering,
- Reelle valgmuligheder,
- Individuel støtte frem for institutionsbaserede løsninger.

I den sammenhæng er botilbud, visitation og kommunalt skøn de mest konventionsfølsomme dele af lovforslaget.

FN's anbefalinger fra 2024

FN's Handicapkomité gennemgik i august 2024 Kongeriget Danmarks anden og tredje periodiske rapport, herunder gennemførelsen af konventionen i Grønland.
De afsluttende bemærkninger samt anbefalinger og kritik af såvel Danmark, Grønland og Færøerne blev vedtaget i september 2024 og fremgår af afrapporteringen vi har vedlagt denne skrivelse.
Ved rapportgennemgangen vurderer uafhængige eksperter, hvordan konventionens rettigheder gennemføres i lovgivning og praksis, og anbefaler nødvendige forbedringer.
NIIK foreslår, at den videre behandling af lovforslaget forholder sig konkret til konventionen og de anbefalinger, som vedrører Grønland.

FN peger særligt på fem områder:

1. Mennesker med handicap skal kunne vælge, hvordan de vil leve

Mennesker med handicap skal have reelle muligheder for at vælge:

- Hvor de vil bo,
- Hvem de vil bo sammen med,
- Og have indflydelse på, hvilken støtte de modtager.

Systemet må ikke presse mennesker ind i bestemte løsninger, blot fordi de er de billigste eller nemmeste.

2. Hjælp skal være reel hjælp

Det er ikke nok at have rettigheder på papir.
Mennesker med handicap skal kunne få den støtte, de har behov for, når de har behov for den.

3. Familier kan ikke stå alene

Familier spiller en afgørende rolle.
Men det offentlige må ikke bygge systemet op omkring, at familierne løfter hovedparten af ansvaret. Det offentlige må ikke forudsætte, at familierne løfter hovedparten af ansvaret. Samtidig skal borgerens ønske om støtte fra en nærtstående respekteres. Valget skal være for begge parter og ledsages af støtte, relevante alternativer, aflastning og rimelige vilkår.

4. Handicap må ikke betyde mindre adgang til skole, uddannelse og arbejde

Mennesker med handicap skal kunne deltage i:

- Skole,
- Uddannelse,
- Beskæftigelse,
- Samfundsliv, herunder fritid og det offentliges tilbud og debatter, og oplysninger.

Dette kræver ofte hjælpemidler, personlig støtte og fleksible løsninger.

5. Mennesker med handicap skal høres

De personer, som lovgivningen handler om, skal inddrages, når reglerne udformes og ændres. Det gælder både mennesker med handicap selv og deres repræsentative organisationer. NIIK efterlyser tidlig inddragelse, tilgængelige materialer, relevante sprog og rimelige frister. Organisationerne skal have økonomiske og praktiske rammer for at deltage uafhængigt og modtage en tilbagemelding om, hvordan deres bidrag er behandlet. Dette bør belyses med udgangspunkt i CRPD artikel 4, stk. 3, og artikel 33, stk. 3.

Andre udfordringer set med FN-handicapkonventions-øjne

1. Pårørende som omsorgspersoner

Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 19 (Retten til et selvstændigt liv og til at være inkluderet i samfundet)
- Artikel 12 (Lighed for loven)
- Artikel 5 (Ikke-diskrimination)

Potentielle problemer

Fra et CRPD-perspektiv opstår der risiko, hvis:

- Kommunen automatisk vælger familiepleje frem for professionel støtte af økonomiske årsager,
- Borgerens eget valg ikke tillægges afgørende vægt,
- Støtten gør personen mere afhængig af familien end nødvendigt.

CRPD-vurdering

Bestemmelsen er **forenelig med CRPD**, hvis:

- Ordningen er frivillig,
- Den handicappede selv kan vælge eller fravælge ordningen,
- Der findes reelle alternative støttetilbud.

2. Kommunens skøn ved visitation og støtte

Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 5 (Lighed og ikke-diskrimination)
- Artikel 12 (Retlig handleevne)
- Artikel 13 (Adgang til retssystemet)
- Artikel 19 (Selvstændigt liv)

Potentielt problem

Som de fleste sociale støttelove bygger forslaget på kommunale vurderinger af støttebehov. Demokraterne understreger betydningen af retssikkerhed og ensartet praksis.

Hvis loven:

- Giver meget brede skøn,
- Mangler objektive kriterier,
- Ikke indeholder stærke klagemuligheder,

Kan der opstå betydelige geografiske forskelle.

CRPD-vurdering
FN's Handicapkomité har flere gange kritiseret stater for at lade adgang til støtte afhænge af kommunal økonomi eller skøn.
Jo mere støtte afhænger af lokal prioritering frem for individuelle rettigheder, desto større er risikoen for konflikt med artikel 19.

3. Anbringelse og botilbud
Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 19
- Artikel 14 (Frihed og personlig sikkerhed)
- Artikel 15 (Frihed for umenneskelig eller nedværdigende behandling)

Potentielt problem
Loven regulerer støtteformer, der kan indebære ophold på institution eller i særlige botilbud.

Den moderne CRPD-fortolkning lægger vægt på:

- Bolig i lokalsamfundet,
- Selvvalgte boformer,
- Mindst mulig institutionalisering.

CRPD-vurdering
Hvis kommunen reelt kan placere personer i institution uden tilstrækkelig mulighed for at vælge alternative løsninger, opstår et potentielt problem.

Særligt relevant er spørgsmålet om:

- Adgang til egen bolig,
- Personlig assistance,
- Støtte tæt på familie og lokalsamfund.

4. Manglende krav til personale og kompetencer
Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 16 (Beskyttelse mod vold og misbrug)
- Artikel 17 (Beskyttelse af personlig integritet)
- Artikel 25 (Sundhed)
- Artikel 26 (Rehabilitering)

Potentielt problem
Hvis loven ikke:

- Opstiller minimumskrav til uddannelse,
- Kræver oplæring,
- Etablerer tilsynsmekanismer,

Kan beskyttelsen mod forsømmelse og overgreb blive utilstrækkelig.

CRPD-vurdering
Dette er især vigtigt for:

- Personer med udviklingshandicap,
- Personer med kommunikationsvanskeligheder,
- Børn og unge med handicap.

FN's Handicapkomité har generelt lagt stor vægt på uddannelse af personale som en del af statens positive forpligtelser.

NIIK – Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat
Jens Kreutzmannip Aqq. 4, 1. Sal • 3900 Nuuk
Tlf.: +299-583900 • E-mail: niik@niik.gl • https://www.niik.gl/

5. Tilgængelighed og kommunikation

Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 9 (Tilgængelighed)
- Artikel 21 (Ytrings- og informationsfrihed)

Potentielt problem

Hvis loven ikke indeholder:

- Krav til tegnsprogstolkning,
- Tilgængelige digitale løsninger,
- Punktskrift,
- Alternative kommunikationsformer,

Kan personer med sensoriske handicap være ringere stillet.

CRPD-vurdering

Tilgængelighed betragtes i CRPD som en selvstændig forpligtelse og ikke blot som en serviceydelse.
Mangel på konkrete pligter i loven kan derfor være et svagt punkt.

6. Manglende uafhængigt tilsyn og evaluering

Relevante CRPD-bestemmelser

- Artikel 33 (National implementering og overvågning)

Potentielt problem

CRPD kræver ikke blot evaluering, men også effektiv overvågning af gennemførelsen.

Hvis loven mangler:

- Faste evalueringsmekanismer,
- Handicaporganisationers deltagelse,
- Datagrundlag for monitorering,

Kan det skabe problemer i forhold til artikel 33.

CRPD-vurdering

Evaluering efter to år er positivt, men CRPD-standarder tilsiger løbende monitorering.

Samlet vurdering

De mest CRPD-kritiske områder i lovforslaget er efter NIIK's vurdering:

1. **Kommunalt skøn ved visitation og støtte** (artikel 5, 12 og 19)
2. **Botilbud og risiko for institutionalisering** (artikel 19)
3. **Manglende retlige garantier for selvbestemmelse** (artikel 12 og 19)
4. **Mangelfulde krav til personale, tilsyn og beskyttelse mod overgreb** (artikel 16 og 17)
5. **Tilgængelighed for personer med syns- og hørehandicap** (artikel 9 og 21)

Hvis Inatsisartut ønsker fuld overensstemmelse med CRPD, bør især §§ 51-52 (hvis disse fortsat vedrører støtte ydet af nærtstående), visitationsbestemmelserne, reglerne om botilbud samt bestemmelserne om tilsyn og kompetencekrav gennemgås kritisk i forhold til Handicapkomitéens praksis og General Comment nr. 5 om artikel 19.